

KONGL. MAJ:TS OCH RIKETS KAMMARRÄTTS
UNDERDÅNIGA UTLÅTANDE

ÖFVER

DET AF SÄRSKILDE KOMITERADE DEN 15 OKTOBER 1901
AFGIFNA BETÄNKANDE MED FÖRSLAG TILL BESTÄMMELSER OM INKOMSTSKATT
OCH OBLIGATORISK SJELFDEKLARATION

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1902

ROYAL CANADIAN MOUNTED POLICE

REGISTRATION UNIT

1000

1000

1000

TILL KONUNGEN.

Genom nådig remiss den 18 nästlidne oktober har Eders Kongl. Maj:t anbefalt Kammarrätten att afgifva underdånigt utlåtande öfver ett af särskilde komiterade utarbetadt, den 15 i samma månad afgifvet

förslag till bestämmelser om inkomstskatt och obligatorisk sjelfdeklaration, och får Kamrarrätten till åtlydnad häraf i underdånighet anföra följande.

Såsom komiterade anført, hafva till grund för deras förslag legat Riksdagens skrivelser den 13 maj och den 1 juni innevarande år, af hvilka den förra innefattade hemställan om utarbetande af författningsbestämmelser angående sjelfdeklaration, medan den senare afsåg åvägbringandet af en ny direkt supplementärskatt att träda i stället för den hittillsvarande tilläggsbevillningen. Oafsedt de båda skrivelsernas olika innebörd förefanns dem emellan jemväl den betydelsefulla åtskilnad, att den förra icke angaf några bestämda synpunkter till ledning för den begärda utredningen, utan helt allmänt uttalade sig till förmån för genomförandet af obligatorisk sjelfdeklaration, hvaremot den senare skrivelserna uttryckligt anvisade riktningen för den der i fråga ställda skattereformen. Sålunda förutsattes, att den nya direkta skatten borde anordnas ej allenast så, att den kunde beräknas komma att gifva ett rikare utbyte än tilläggsbevillningen, utan äfven på ett sätt, som låte sjelfva fördelningen af den åtagna skattebördan framstå såsom i högre grad än tilläggsbevillningen afpassad efter den verkliga skatteförmågan. I afvaktan på genomförandet af den definitiva reform af den direkta beskattningen, hvilken förbereddes, antogos de båda önskemålen tills vidare kunna ernås genom införande af en särskild, från allmänna bevillningen fristående direkt statskatt af bevillningsnatur att, efter viss progression och med rätt till afdrag för skuldräntor, erläggas för alla slag af inkomst, dervid dock inkomst af fast egendom icke skulle uppskattas till sitt verkliga värde utan beräknas till viss procent af taxeringsvärdet.

Med ledning af dessa anvisningar och inom den ram, de bilda, är det, som förslaget bestämmelser erhållit sin utarbetning, och komiterade anföra sjelfve, att ehuruval enligt deras åsigt för anordnande af en modern inkomstskatt hänsyn borde tagas jemväl till andra på skatteförmågan inverkan omständigheter än dem Riksdagen framhållit, komiterade dock i allmänhet ansett sig icke böra gå utöfver de af Riksdagen antydda önskemålen, helst den tillämnade lagstiftningen vore afsedd att blifva af allenast *provisorisk* karakter.

Tillser man nu, på hvad sätt komiterades förslag sökt tillgodose de båda hufvudönskemål, som Riksdagen uppställt för den ifrågasatta reformen, finnes, att följande hufvudsakliga förändringar föreslagits. Komitéen har för den nya skatten vidgat omfånget för den allmänna bevillningens inkomstbegrepp derhän, att under detsamma faller jemväl utdelning å aktier i inländska företag och å banklotter äfvensom en beräknad inkomst af

fast egendom. Såsom hittills beskattar förslaget deremot icke konjunkturvinster eller andra dermed jemförliga förvärf, utan betraktar dessa fortfarande såsom kapitalförvärf, en begränsning, som fått sin naturliga motsvarighet deri att förslaget upprätthåller den hittills iakttagna åtskilnaden mellan kapitalförluster och förluster, hvilka få anses såsom minskning i skattskyldigs årsinkomst. Till norm för beräkningen af den inkomst, fast egendom skall anses lemna, har komitén valt den för fastighetsbevollningen gällande, enligt hvilken afkastningen af jordbruksfastighet, derunder inbegripen afkastningen af kapital och arbete, som nedlagts å fastigheten, d. v. s. af sjelfva jordbruksrörelsen, antages utgöra 6 % å fastighetsvärdet, medan annan fastighet än jordbruksfastighet anses afkasta 5 %. Skattens uttagande sker enligt en glidande skala, bygd på kombinationen af progression för högre och degression för lägre inkomstbelopp med samma skattefot för all slags inkomst, som enligt förslaget beskattas. Valet af beskattningsmetod har följdriktigt föranlett förslagets bestämmelser om beskattningssort, om afdrag för skuldräntor och om sammanförande till ett helt af skattskyldigs ur olika inkomstkällor härflytande inkomster, så att det i hvarje fall blir den samlade inkomsten, förhöjd eller förminskad enligt den antagna skatteskalen, hvarå till sist skatt beräknas. Med sträfvandet att göra den nya skatten egnad att iklädas den progressiva skatteformen sammanhänger likaledes den utsträckning af rätten till afdrag för förluster, som förslaget medgifver. Läggas härtill förslagets bestämmelser om obligatorisk sjelfdeklaration, hvilka ju också med nödvändighet höra hemma i ett progressivt skattesystem såsom afseende ej allenast att underlätta genomförandet af en riktig beskattning utan äfven att i ljuset framdraga eljest obeaktade inkomster, tror sig Kammarrätten hafva återgifvit hufvuddragen i det föreliggande förslaget och dess allmänna syftning.

Af de beräkningar, komiterade verkstält i syfte att åskådliggöra de antagliga verkningarna för statskassan af den föreslagna skatten, framgår att densamma ansetts kunna komma att årligen inbringa något mera än 8,000,000 kronor.

Det är således ett betydande skattebelopp, som förslaget afser att utkräva, och ej mindre hänsynen härtill än äfven Riksdagens uttalade önskan att fördelningen af den nya skattebördan måtte ske på ett sätt, som bättre än tilläggsbevollningen mäktar öfverensstämmer med *skatteförmågan*, manar till noggrant öfvervägande, i hvad mån förslaget härutinnan kan anses tillfredsställande.

Den granskning, det ur berörda synpunkt ålegat Kammarrätten att verkställa, har emellertid icke kunnat undgå att hos Kammarrätten fram-

kalla den uppfattning, att förslaget icke i tillräcklig grad tillgodosett kravet på en rättvis skattefördelning, och är det företrädesvis förslagets bestämmelser i afseende å beskattning af den fasta egendomen och den anordning, förslaget innebär i afseende å aktiebolags beskattning, som varit bestämmande för Kammarrättens uppfattning härutinnan.

De brister, som vidlåda den nuvarande fastighetsbevollningen, hafva så ofta och med sådant eftertryck framhållits, att derutinnan ingenting lär vara att tillägga. Då en fastighets taxeringsvärde är afsedt att motsvara det verkliga värdet af sjelfva fastigheten utan afseende derå huruvida fastigheten lennar sin egare större eller mindre inkomst, följer ju redan här af, att fastighetsbevollningen, som står i viss relation till taxeringsvärdet, icke kan träffa, utom hvad jorden anses i och för sig afkasta eller hvad man plägar kalla jordens arrendevärde, jemväl afkastningen af det i jordbruksrörelsen nedlagda kapital och arbete samt att de förmåner af allehanda slag, som medfölja egandet af fast egendom, endast undantagsvis vinna fullständigt beaktande. Emellertid har genom bestämmelsen att såsom inkomst af fast egendom skall anses all sådan inkomst, som för närvarande är genom fastighetsbevollning beskattad, det föreliggande förslaget i sak ställt sig på det beståendes grundval, och har likasom på sin tid 1894 års komitéförslag upptagit den ohållbara fiktionen af en inkomstskatt, som icke är någon inkomstskatt, utan i stället beskattar en allenast genomsnittligt och i förväg beräknad afkastning för att derefter på den genom en enkel räkneoperation utrönta »inkomsten» tillämpa bestämmelser, som endast vid en verklig inkomstskatt ega berättigande. Redan vid afgifvande den 25 april 1895 af underdånigt utlåtande öfver 1894 års komitéförslag framhöll Kammarrätten ohållbarheten af hvarje förslag, som i sak bibehölle den nuvarande bevillningslagstiftningens dubbelhet i afseende å utgångspunkten, och de af Kammarrätten härutinnan framställda erinringarne blefvo annu starkare betonade af den komité, som erhöll nådigt uppdrag att yttra sig om lämpligheten af de då föreslagna nya beskattningsgrundernas upptagande i bevillningslagstiftningen. Dessa erinringar utmynnade i ett framhållande deraf att en tillämpning af de då föreslagna beskattningsgrunderna — afseende, så vidt nu är i fråga, fastighetsbevollningens ersättande med skatt på inkomst af fast egendom, beräknad efter enahanda grund, som nu föreslagits, medgifvande för sådan inkomst af skuldräntefradrag intill 40 % af taxeringsvärdet samt särskild beskattning, såsom af annan verklig inkomst, af förvärf, vunnet genom afkastning af skog utöfver husbehofvet — skulle i allt för hög grad gynna den fasta egendomen och jordbruket, som dock vore landets hufvudnäring. Kammarrätten förbi-

ser icke, att medan den gången för andra inkomsttagare var förslaget ett *generellt* skuldränteafdrag af endast 20 %, hvilket icke kunde annat än öka betänkligheterna mot berörda förslag, det nu föreliggande förslaget för alla grupper af inkomsttagare medgifver fullt skuldränteafdrag med den inskränkning allenast, som betingas af bestämmelserna om utländings skattskyldighet. Vore det nu så, att förslaget afsåge beskattning af fastighetsegares verkliga inkomst från dem tillhöriga fastigheter, skulle naturligtvis detta medgifvande allenast inneburi en gärd af rättvisa, men då så icke är förhållandet, utan förslaget härutinnan i stället för verklig inkomst sätter en beräknad afkastning, qvarstå betänkligheterna och vinna endast i betydelse derigenom, att det nu föreliggande förslaget byggts på principen af skatteprogression.

Enligt förslaget inträder skattskyldighet vid 1,000 kronors inkomst, hvilket innebär, att jordbruksfastighet med taxeringsvärde, understigande 16,700 kronor, icke alls träffas af den nya skatten samt att enahanda gäller beträffande annan fastighet, som understiger 20,000 kronors värde. Skattskyldighet för hela inkomstbeloppet utan någon lindring inträder först vid 66,000 resp. 80,000 kronors taxeringsvärdet, allt under förutsättning att vederbörande egare är skuldfri. Är fastighetsegaren *skuldsatt*, uppskjutes i mån af skuldräntans storlek också skattskyldighetens inträdande.

Besinnar man nu, att en skuldsättning till 50 % och derutöfver af taxeringsvärdet ingalunda hör till sällsyntheterna utan tvärt om är en ganska vanlig företeelse, inses lätt, i hvilken utsträckning landets fasta egendom frikallats från deltagande i den nya skattebördan. Så t. ex. erlægges för fast egendom å landet med 100,000 kronors taxeringsvärde, således en för våra förhållanden betydande possession, å hvilken häftar in-tecknad gäld till belopp af 50,000 kronor, allenast 40 kronor i inkomstskatt under förutsättning att gälden förräntas efter 4 %. Är räntefoten högre t. ex. 5 %, blir det inkomstbelopp, hvarå skatten skall utgå, 3,500 kronor och skattebeloppet, med iakttagande af medgifven lindring, allenast 31 kronor, medan nu i tilläggsbevillning för fastigheten erläggas 60 kronor. Minskningen i förhållande till den nuvarande extra bidragsskyldigheten uppgår således till nära *hälften*. Tages härjemte hänsyn till ointecknad gäld, som kan påhvila fastighetsegaren, är tydligt, huru minskningen kan blifva ännu större. Komiterades beräkningar, hvilka utgå från antagna skuldmedeltalssiffror för hela riket af 40 % beträffande jordbruksfastighet och 58 % för annan fastighet, gifva också vid handen, att landets hela skattskyldiga fasta egendom skulle enligt förslaget komma att bidraga till det beräknade skatteutbytet med föga mer än $\frac{1}{8}$ af hela skattesumman, dervid skulle belöpa å jord-

bruksfastighet 780,000 kronor och å annan fastighet 540,000 kronor. Huru betydande den lindring är, som sålunda ställes i utsigt för den fasta egendomen, framgår bäst deraf, att den anpart, samma egendom för närvarande har sig tillmätt af den till 6,300,000 kronor beräknade tilläggsbevillningen, i afjemnade tal utgör icke mindre än 1,400,000 kronor för jordbruksfastighet och 1,000,000 kr. för annan fastighet eller således tillhoppa mera än $\frac{1}{3}$ af tilläggsbevillningens hela belopp. Det torde ock näppeligen behöfva påpekas, hurusom den starka förskjutning af det nuvarande skattestrycket, som förslaget innebär, blir så mycket mera afsevärd derigenom att taxeringen af inkomst af kapital och arbete i följd af deklarationsprincipens tillämpning torde komma att ställa sig långt mera effektiv än hittills, medan deremot förslaget icke uppställer några garantier för att taxeringsresultaten beträffande den fasta egendomen på landet bringas till större öfverensstämmelse med de verkliga värdena än hittills varit förhållandet.

Komiterade hafva ingalunda förbisett den svaghet, som i ofvan anmärkta hänseenden vidlåder förslaget, och framhålla att inom Riksdagen varit ifrågasatt, att skattefritt afdrag ej borde förekomma med afseende å den beräknade fastighetsinkomsten. Ett sådant undantag från eljest medgifven skattefrihet skulle emellertid, på sätt komiterade erinrat, innebära den orättvisa, att fonderad inkomst af mindre belopp blefve tyngre beskattad än annan inkomst af samma storlek, samtidigt dermed att fonderad inkomst, som uppginge till högre belopp, ej blefve mer betungad än annan inkomst af motsvarande storlek. Med afseende härå har ock tanken ått låta skattskyldighet inträda tidigare för inkomst af fast egendom måst öfvergifvas, dertill ock medverkat de skattetekniska svårigheter, som mött för en dylik anordning. Svårigheterna att komma till rätta med den i förevarande fall antagna skattetypen och särskildt den ojemnhet i beskattningen, hvartill dess tillämpning föranleder och måste föranleda, allt visar enligt Kammarrättens åsigt oförtydbart hän på nödvändigheten att i första hand bygga den direkta beskattningen på den allmänna och rena inkomstskattens grund, och det är att beklaga, att affattningen af Riksdagens skrivelse hindrat komitén, hvars förslag i flera hänseenden betecknar ett väsentligt steg framåt i den rätta riktningen, att utsträcka detta steg till förevarande beskattningsområde. Detta synes Kammarrätten så mycket betänkligare, som Kammarrätten icke kan undertrycka den farhågan, att den nu tillämnade reformen, trots dess uttryckligt afsedda provisoriska karakter, dock kan komma att för längre tid än som åsyftats ega bestånd och visa sig icke så litet hinderlig för genomförande af den definitiva skattereform, hvilken stälts i utsigt.

Till stöd för sin hemställan att det blifvande skatteförslaget måtte byggas på grundvalen af *progressiv* beskattning hänvisar Riksdagen i sin den 1 juni innevarande år aflatna skrifvelse helt allmänt dertill att skatteförmågan kan antagas i regel stiga i starkare proportion än inkomstens belopp, men gör i öfrigt icke andra uttalanden i ämnet än att all slags inkomst syntes böra underkastas principens tillämpning samt att progressionen borde sluta vid ett visst inkomstbelopp. Komitén har således vid uppgörandet af förslagets skatteskala i det hela haft fullständigt fria händer. Af en jämförelse med de utländska skatteskalar — Preussens, Österrikes och Sachsens — komitén vidfogat sitt betänkande framgår, att förslagets skatteskala är lägre för små och medelstora inkomster än nämnda länders, medan deremot skattefoten ställer sig högre för mycket stora inkomster än hvad förhållandet är i nyssnämnda länder. Under det sålunda den preussiska skalan vid 100,000 marks inkomst når sitt maximum, 4 %, samt den österrikiska, hvilken når 4 % vid inkomstklassen 96,000—100,000 kronen (72,000—75,000 kronor), derefter stiger för att långsamt närma sig 5 %, dock utan att kunna fullt uppnå detta procenttal, *öfverstiger* den möjliga skattefoten enligt komiténs förslag 5 %. Detta procenttal hinnes enligt förslaget vid 209,000 kronors inkomst, och närmar sig skattefoten derefter för ännu högre inkomster 6 % utan att dock, detta på grund af skalans anordning, kunna fullt nå upp till detta tal.

Till grund för den konstruktion, komitén gifvit skalan *nedåt*, anför komitén, att den ej kunnat lemna obeaktadt, hursom den nya inkomstskatten, om ock formelt fristående, dock i grunden vore afsedd att blifva allenast ett tillägg till den allmänna bevillningen med dess tunga öfverbyggnad af kommunal beskattning och att det af sådan anledning vore skäl att så mycket som möjligt skona de små inkomsterna. Medan den sålunda anförda grunden icke lärer kunna fränkännas giltighet, synes det deremot Kammarätten, som vore det skäl, hvilket åberopats till stöd för den starka progressionen *uppåt*, icke i lika grad bindande. Härutinnan framhållas nemligen den stora anpart af vår statsbeskattning, som de indirekta skatterna utgöra, äfvensom hänsynen till att dessa skatter *måhända* måste framdeles ytterligare ökas. Nekas kan ej, att det åberopade skälet — hvilket, då det ensamt ansetts böra särskildt framhållas, väl äfven får antagas hafva för komitén egt betydelsen af ett hufvudskäl — i sin förra del står i öfverensstämmelse med sjelfva principen för den progressiva beskattningen, som ju innerst afser att motväga den indirekta beskattningens tendens att verka jämförelsevis mera betungande på de smärre inkomsterna, men hvad angår argumentets senare del synes det Kammarätten, som skulle den anförda möjligheten af en framtida ökning af

den indirekta beskattningen icke innefatta tillräcklig anledning att *för den skull* gå längre än som eljest med afseende å för handen varande förhållanden kunnat anses lämpligt. Fast hellre håller Kammarrätten före, att då fråga föreligger om utbyte af en beskattningsform mot en annan, i det hela opröfvad och hvars befogenhet ingalunda allmänt erkännes, nödig varsamhet bjuder att åtminstone icke gå längre än som skett i andra länder med progressivt skattesystem, med undantag, såvidt Kammarrätten har sig bekant, endast för Norge och ett fåtal smärre skattesamhällen i Tyskland och Schweiz.

För öfrigt förtjenar i detta sammanhang erinras derom att, såvida hänsyn toges till både *stats-* och den *kommunala* beskattningen, den *direkta* skattebördan i vårt land ingalunda utgör en så obetydlig del af landets hela skattesumma, som man vanligen är benägen att antaga. Enligt hvad nyligen publicerade undersökningar gifvit vid handen, utgöra nemligen i procent af samtliga skatter de direkta skattebidragen i Sverige 36 % eller således mera än en tredjedel. Beaktar man motsvarande förhållanden i andra land, ställer sig jmförelsen ganska gynsam för vårt land. Sålunda beräknas i procent af samtliga skatter de direkta skattebidragen utgöra i Danmark 45 %, i Storbritannien och Irland, Italien och Nederländerna 43 %, i Norge 37 %, i Finland 28 % och i Frankrike 26 %.

Komiterades förslag beträffande *aktiebolagens* * beskattning innehåller, att jemte det den del af vinsten, som utdelas, beskattas progressivt hos aktieegarne, hela vinsten, efter afdrag af 4 % å det i företaget insatta kapital, likaledes progressivt beskattas hos bolaget.

Vid en granskning af detta förslag faller det genast i ögonen, att då vid bolagets beskattning afdrag medgifves med 4 % å det i bolaget insatta kapital, oberoende deraf huruvida utdelningen till aktieegarne uppgår till motsvarande belopp, en större eller mindre del af bolagets vinst kommer att helt och hållet undgå beskattning i hvarje fall då utdelningen understiger det medgifna fixerade afdraget. Och eger icke någon utdelning alls rum, skulle det belopp, för hvilket skattefrihet finge åtnjutas, kunna komma att uppgå till icke mindre än 4 % af det inbetalda kapitalet. I nu afsedda del öfverensstämmer förslaget med den preussiska inkomstskattelagen af år 1891 och de danska skatteförslagen från 1890:talets senare hälft, och anordningen plägar grundas å antagandet att aktieegarne

---

* För korthetens skull användes här och i den omedelbart följande framställningen ordet »aktiebolag» såsom afseende jemväl enskilda bankbolag, hvilka enligt förslaget äro underkastade enahanda bestämmelser som aktiebolag.

kunna betraktas såsom bolagets fordringsegare, om de ock i själfva verket äro dess delegare och bolagets inkomst följaktligen icke är annat än aktieegarnes vinst å ett företag, som iklädts aktiebolagets form. Då antagandet emellertid är teoretiskt ohållbart och anledning icke torde föreligga att från beskattning fritaga någon del af ett aktiebolags vinst, synes rättelse härutinnan böra avvägras så, att icke i något fall det ifrågasvarande afdraget kommer att *öfverstiga* hvad som utdelas till aktieegarne.

Såsom redan blifvit erinradt, låter förslaget aktiebolags vinst delvis blifva föremål för *dubbel* beskattning, i det att, när den andel af vinsten, som utdelas, öfverstiger 4 % af det inbetalda kapitalet, öfverskjutande utdelningsbeloppet skulle komma att beskattas så väl hos aktieegarne som hos bolaget. En sådan dubbelbeskattning öfverensstämmer ej med hittills i vår bevillningslagstiftning tillämpade grundsatser, och utan tvifvel vore det från teoretisk synpunkt riktigare att vid bolagets beskattning afräkna hela det till aktieegarne utdelade beloppet, så att bolaget icke i något fall blefve skattskyldigt för annan del af årsvinsten än den, som icke utdelats. Med hänsyn emellertid till för handen varande förhållanden och i betraktande särskildt deraf att genom det afdrag, aktiebolaget såsom sådant skulle vid sin beskattning ega åtnjuta — vare sig nu detta afdrag, såsom förslaget förutsätter, komme att under alla förhållanden utgå med 4 % af det insatta kapitalet eller i anledning af hvad Kammarrätten ofvan anført inom ett sådant 4 % maximum begränsas till belopp, motsvarande utdelningen — aktiebolag, hvilkas rörelse utfallit mindre gynnsamt, komme att helt eller till väsentlig del skyddas mot den dubbla beskattningen, finner Kammarrätten sig icke böra göra någon anmärkning emot förslaget, för så vidt dubbel beskattning i ofvan angifna omfattning derigenom skulle komma till stånd.

Komitéförslaget inskränker sig emellertid icke till att i fråga om aktiebolagens vinst införa en partiel dubbelbeskattning. På sätt ofvan är anfördt, tillämpar det derjemte ej mindre å utdelningen i aktieegarens hand än äfven å hela det belopp, för hvilket bolaget beskattas, den progressiva skattemetoden. Redan deremot att någon del af det belopp, för hvilket bolaget får att utgöra skatt, blir föremål för progression, kunna berättigade invändningar göras. Den progressiva skatteformen är nemligen en i egentligaste mening personlig skatteform, som syftar att träffa den verkliga skatteförmågan. Detta begrepp hänför sig emellertid naturligt endast till *fysiska* personer, och metodens tillämpning på aktiebolag likasom på juridiska personer i allmänhet är följaktligen principelt förkastlig. Den logiska slutföljden af det anförda skulle tydligen böra blifva ett från rådande af hvarje annan metod för beskattningen af aktiebolagen såsom

sådana än den rent proportionella. Kammarrätten föreställer sig emellertid, att, derest den af komitén föreslagna progressiva skatteskan modere-
rades i den riktning, ofvan framhållits såsom önskligt, aktiebolagen åt-
minstone i allmänhet icke skulle blifva alltför kännbart betungade, om
progressiv beskattning påfördes dem för den del af vinsten, som öfver-
stiger utdelningen och sålunda för bolaget reserveras, medan återstoden
af vinsten — derifrån afräknad utdelningen intill ett maximum motsva-
rande 4 % af det inbetalade kapitalet — beskattades proportionellt. I en-
lighet härmed skulle t. ex. ett aktiebolag med 500,000 kronors kapital,
hvilket af en årsvinst å 50,000 kronor utdelat 40,000 kronor och reser-
verat återstående 10,000 kronor samt enligt förslagens bestämmelser är
skattskyldigt för 30,000 kronor, komma att skatta proportionellt för
20,000 kronor och progressivt för 10,000 kronor, medan ett aktiebolag
likaledes med 500,000 kronors kapital och 50,000 kronors årsvinst, hvil-
ket utdelar 15,000 kronor eller 3 % och således, med iakttagande af
hvad ofvan erinrats, är skattskyldigt för 35,000 kronor, komme att be-
skattas progressivt för hela sistnämnda belopp. En anordning, hvarige-
nom sålunda icke någon del af bolagets vinst komme att undgå *progressiv*
beskattning, torde ock derutinnan förtjena företräde framför den teoretiskt
riktigare anordningen att beskatta endast utdelningarna hos aktieegarna
progressivt, att genom den senare anordningen i sådana fall, der endast
en ringa del af årsvinsten utdelades, medan återstoden reserverades — hvad
ej sällan torde förekomma i bolag, som utgöras af ett fåtal delegare i god
förmögenhetsställning — endast en obetydligare del af vinsten skulle blifva
underkastad progressiv beskattning och bolaget i följd häraf blifva lindri-
gare beskattadt än som kunde anses rättfärdigadt af dess ekonomiska
ställning i förhållande till andra bolags.

För att belysa verkningarna af komiténs förslag meddelas här nedan
följande uträkningar.

1:o) Af två aktiebolag, det ena med 100,000 kronors aktiekapital
och det andra med 1,000,000 kronors aktiekapital, skall under förutsätt-
ning af 10 % vinst för båda bolagen det förra erlagga i inkomstskatt 65
kronor eller 0.65 % af vinsten, men det senare 1,950 kronor eller 1.95 %
af vinsten.

2:o) Antager man, att vinsten för de båda under 1:o) omförmälda
bolagen utgjort 20 % å aktiekapitalet, blir skattebeloppet för det mindre
bolaget 250 kronor, motsvarande 1.25 % af vinsten, men uppgår för det
större bolaget till 7,550 kronor eller 3.775 % af vinsten.

3:o) Afkastar ett aktiebolag med 200,000 kronors aktiekapital 50 %
i vinst, skall i inkomstskatt utgå 3,550 kronor eller 3.55 % af vinsten, medan

ett aktiebolag med 2,000,000 kronors aktiekapital, men hvars vinst utgjort endast 20 %, skattar 17,150 kronor eller 4.2875 % af vinsten.

Med den anordning, Kammarrätten här ofvan ifrågasatt — utan hänsyn dock till den moderering af skatteskalen, hvilken jemväl framhållits såsom önskelig — finnes,

att i det under 1:o) upptagna fallet och med antagande af 8 % utdelning skattebeloppen blifva för det mindre bolaget 60 kr. resp. 0,6 % samt för det större 750 kr. resp. 0,75 %,

att i det under 2:o) upptagna fallet och med antagande af att en proportionellt lika stor del af vinsten som under 1:o), således 16 %, utdelas, blir inkomstskatten för det mindre bolaget 160 kronor eller 0,8 % af vinsten, medan motsvarande siffror för det större bolaget utgöra 2,250 kr. resp. 1.125 %, samt

att i de under 3:o) angifna fallen och under förutsättning af en proportionellt lika stor utdelning, eller således för det mindre bolaget 20 % och för det större 8 %, skattesiffrorna blifva för det mindre bolaget 2,270 kr. resp. 2.27 % och för det större 13,150 kr. resp. 3.2875 %.

Af jämförelsen torde framgå, hurusom den af kammarrätten antydda anordningen skulle för aktiebolagen i regel medföra en icke oväsentlig lindring i skattebördan, på samma gång den gör skattetrycket mindre ojemnt.

Förslagets *hufvudbestämmelser* i öfrigt hafva syntts Kammarrätten böra föranleda erinringar allenast i följande afseenden.

Såsom komitén anført, kräver ett system, bygdt på principen af progressiv beskattning, med nödvändighet att beskattningsorten för all skattskyldigs inkomst är en enda. I förslaget har också detta iakttagits, ity att för enskild skattskyldig mantalsskrifningsorten och för annan än enskild skattskyldig den motsvarande ort, der styrelse eller förvaltning har sitt säte eller syssloman är bosatt, bestäms såsom beskattningsort. Af förslagets bestämmelser om subjektiv skattskyldighet följer emellertid, att äfven här i riket icke mantalsskrifven person och utländskt bolag äro underkastade skattepligt här i riket för inkomst enligt derom i förslaget meddelade särskilda föreskrifter. För den händelse enskild skattskyldig vistats här i riket under omständigheter, som ansetts ej böra föranleda eller i hvarje fall ej föranledt mantalsskrifning, löser förslaget frågan om beskattningsort på det sätt, att såsom sådan skall gälla den ort inom riket, der vederbörande skattskyldig hufvudsakligen vistas. Med undantag för utrikes boende, här i riket icke mantalsskrifven skattskyldig, som åtnjuter lön från svenska statsverket och hvilken beskattningsort förklarats vara Stockholms stad och S:t Nicolai församling, gäller i öfrigt den

generela föreskrift, att inkomst skall beskattas å ort, hvarifrån densamma *hufvudsakligen* erhålles. Härflyter inkomsten från endast ett beskattningsdistrikt, torde denna bestämmelse visa sig göra tillfyllest, men föreligger fråga om beskattning t. ex. af inkomst af fast egendom från olika delar af landet eller om beskattning af utdelningar från skilda aktiebolag, synes en bestämmelse vara önskelig, som möjliggör ett sammanförande af de olika inkomstbeloppen för utrönande af den skatteprogression, hvilken bör i det särskilda fallet vinna tillämpning. Eljest kan befaras, att föreskrifterna om skatteprogression i förevarande afseende komma att visa sig temligen illusoriska. Kammarrätten föreställer sig, att i analogi med hvad redan nu för visst fall gäller och af komitén äfven föreslagits lämpligen skulle kunna stadgas, att skattskyldig, som här afses, påfördes inkomstskatt å *ett* ställe, t. ex. S:t Nicolai församling i Stockholm, och att han för den skull äfven borde der uppgifva sin här i riket skattpligtiga inkomst, från hvilka olika källor den än erhållits. Förfarandet vid bevillingstaxeringen skulle af ett dylikt stadgande icke i vidare mån beröras, än att den skyldighet att kommunicera med taxeringsmyndigheterna å vederbörande orter, hvilken förslaget i angifna fall förutsätter, här får en mera ovilkorlig karakter. Hvad vidare angår den tillökning i taxeringsbestyret, som en förändring i nu angifvet syfte skulle förorsaka vederbörande taxeringsmyndighet i hufvudstaden, kan väl denna tillökning svårligen antagas blifva af så afsevärd betydelse, att derutinnan skulle möta någon verklig betänklighet för anordningens genomförande, helst tillökningen i besväret enligt förslaget också betingar en förhöjd ersättning och någon svårighet att bereda tillgång på erforderliga arbetskrafter icke heller torde vara att befaras.

Rätt till afdrag för *förluster* eger enligt förslaget rum vid beräkning af inkomst, som härflyter från rörelse eller yrke. Tillägget att förlusten för att få afdragas bör vara af sådan beskaffenhet, att den icke är att hänföra till kapitalförlust, föranleder väl till den uppfattning att förslaget här afser förlust i detta ords gängse bemärkelse af en enstaka eller tillfällig förlust, hvilken drabbar ett företag och hvilken ju ingalunda behöfver föranleda dertill att företaget i sin helhet visar förlust. Att så emellertid icke är meningen framgår deraf, att rätten till afdrag i förevarande fall gjorts beroende deraf att *inkomstkällan* visar förlust, hvilket räkenskapsmessigt endast innebär att företaget i fråga kostat mera än det samma inbringat, anledningen må nu hafva varit hvilken som helst, ogynsamma konjunkurer, dålig affärsledning eller inträffandet af förluster i vanlig mening såsom t. ex. varulagers förstöring, gäldenärers iråkade obestånd o. d. Inom förenämnda inkomstgrupp — inkomst af rörelse eller yrke

— är nu enligt förslaget rätten till afdrag oinskränkt, ej allenast så att om ett dit hänförligt företag lemnat förlust, denna får afdragas vid beräkningen af vinsten a ett annat företag, utan äfven i den mening att, om *hela* hufvudgruppen visar förlust, denna vid bestämmandet af den samfälda inkomsten får ingå såsom en faktor, hvilken minskar vinstresultatet från öfriga inkomstkällor. För åtnjutande af rätt till afdrag i här afsedda fall uppställer förslaget emellertid såsom vilkor, att skattskyldig skall om »förlustens beskaffenhet och sättet för dess bestämmande» lemna »fullständig utredning».

Den uppgiftsskyldighet, som förslaget i öfrigt ålägger, har sålunda här blifvit betydligt skärpt och detta i en omfattning, som Kammarrätten icke kan finna billig. Bestämmelsen är också skäligen godtycklig, då det är svårt att inse, hvarför den, hvars förluster varit så stora eller som arbetat under så ogynsamma konjunkturen, att hans vinst- och förlustkonto slutar med ett förlustsaldo, låt vara hur litet som helst, skall åläggas en skyldighet, derifrån man fritager den, för hvilken det af enahanda anledningar ej gått väl, men som dock å sin verksamhet haft ett om än aldrig så ringa öfverskott. Uttrycket »fullständig utredning» lider äfven af oklarhet och skulle säkerligen komma att vålla osäkerhet i tillämpningen. Antagligt synes ock, att bestämmelsen skulle komma att verka mindre gynnsamt derutinnan, att den antoges innefatta ett uttryckligt *förbud* för taxeringsmännen att skänka tilltro till den eljest mest trovärdiga uppgift, så vida icke en fullständig utredning beledsagade densamma.

Syftet med ifrågavarande undantagsbestämmelse torde i tillräcklig grad kunna ses till godo, om en generel föreskrift lemnades derom att då uppgift afser flera inkomstkällor, af hvilka en i sin helhet utvisar förlust, för hvilken påyrkas afdrag från vinsten å en annan inkomstkälla, uppgiften bör innehålla upplysning å hvilken rörelse förlusten uppstått. Anses närmare kännedom om förlusten önskelig, står det ju i hvarje särskildt fall taxeringsmännen öppet att derom, likasom angående *all* slags förlust, förskaffa sig kunskap genom användande af den rätt att infordra särskilda upplysningar, som förslaget tillerkänner dem.

Förslagets bestämmelser om stället för fullgörande af uppgiftsskyldighet, om förfarandet vid anmaning och om påföljderna för underlåtenhet att afgifva uppgift och för tredska att efterkomma anmaning äro enligt Kammarrättens åsigt icke affattade med tillräcklig klarhet. För hvad härutinnan kan vara att erinra får Kammarrätten emellertid tillfälle att vid granskningen af förslagets detaljer närmare redogöra.

Enligt det förslag till deklarationsformulär, som vidfogats betänkandet, skall skattskyldig, hvilken drifver flera särskilda slag af rörelse eller yrke,

väl uppgifva, hvilka dessa äro, men ej resultatet af hvarje särskild verksamhetsart, utan upptages detta för hela hufvudgruppen i en *klumpsumma*. Anordningen är afsedd att innebära en förmån för den skattskyldige, men Kammarrätten föreställer sig, att bestämmelserna härutinnan skola förefalla de skattskyldige väl invecklade och snarare försvåra än underlätta fullgörandet af deras uppgiftspligt. Det synes naturligare och för den skattskyldige i det hela beqvämare, att då ju i allt fall de olika rörelsegrenarne skola angifvas, deklaranter också samtidigt anger den behållning eller förlust, som å hvarje särskild rörelsegren uppstått efter de afdrag, som bevillningsförordningen medgifver, och torde äfven med hänsyn till önskvärdheten af kontroll särskildt beträffande förlustafdragen en dylik anordning vara att förorda.

Beträffande förslaget bestämmelser om obligatorisk själfdeklaration i allmänhet anser sig Kammarrätten böra i underdånighet betona vigten deraf att ingen utsträckning utöfver hvad redan nu derutinnan gäller må ske annat än i sammanhang med en ändring af *tryckfrihetsförordningens* föreskrifter i syfte att på ett verksamt sätt betrygga hemlighållandet af lemnade uppgifter och upplysningar. Sålunda torde ingen annan än den, som för sin tjänst är deraf i behof, få ega tillgång till taxeringshandlingarne, hvarjemte önskligt vore, att det nu vanliga offentliggörandet genom pressen af taxeringsresultatet kunde förekommas.

Innan Kammarrätten öfvergår till granskningen af förslaget detaljer, torde Kammarrätten till slut böra yttra sig om hvilketdera af de båda *alternativ*, i hvilka förslaget föreligger, synes böra förtjena företrädet. Såsom komiterade härutinnan erinrat, *kan* den formella anordningen af förslaget bestämmelser ske på ett hvart af de valda sätten, och oförnekligt är äfven, att hvardera metoden har sina fördelar. Redan den nya skattens dubbelnatur att på samma gång vara en från allmänna bevillningen fristående direkt skatt och en supplementär skatt såsom den hittills varande tilläggsbevillningen gör emellertid, att ingendera anordningen i och för sig synes kunna göra anspråk på ett afgjordt företräde. Det *första* alternativet möjliggör inkomstskattens bortfallande utan att derigenom bevillningsförordningen på ett undantag när (§ 24) behöfver ändras, hvar emot det *andra* alternativet, enligt hvilket i den nuvarande bevillningsförordningens hufvudafdelningar med rubrik: »om taxeringsmyndigheter och om uppgifter till ledning vid taxering», »taxeringsmyndigheternas sammansättning och befogenhet» samt »debitering, uppbörd, afkortning och redovisning» fullständigt inarbetats de nya bestämmelserna, tydligtvis i det förutsatta fallet nödvändiggör ett stort antal ändringar i bevillnings-

förordningen, *såvida* nemligen icke bestämmelserna om obligatorisk sjelfdeklaration anses böra bibehållas. Men ur *praktisk* synpunkt eger det andra alternativet enligt Kammarrättens uppfattning bestämda företräden, som göra det förtjent att framför det första läggas till grund för ett slutligt författningsförslag i ämnet, hvartill kommer den i detta sammanhang särdeles beaktansvärda omständigheten att detta alternativ på ett fullständigare och klarare sätt än det första tillmötesgår Riksdagens uttalanden i fråga om sjelfdeklarationsprincipen. I sin skrifvelse den 13 maj innevarande år har nemligen Riksdagen uttryckligen framhållit, att ett genomförande af obligatorisk sjelfdeklaration syntes önskligt *äfvén* med afseende å den allmänna bevillningen. Det första alternativet lemna emellertid på två undantag när — afseende det ena utsträckt deklarationspligt beträffande lön- och arvodestagares samt öfriga arbetares löneförmåner och det andra åtgärder för sekretessens betryggande — bevillningsförordningens bestämmelser i ämnet oförändrade, och skola dessa alltså enligt detta alternativ fortfarande ega bestånd jemsides med de för inkomstskattetaxeringen gifna bestämmelserna. I sak, om ock endast medelbart, genomför dock ifrågasvarande alternativ en ändring af den bestående lagstiftningen på förevarande område, enär äfvén här såsom regel förutsättes att endast en uppgift aflemnas — Kammarrätten fränser i detta sammanhang den omständighet att flera uppgifter tarivas med afseende å vederbörandes taxering till bevillning å flera orter — och att denna skall tjena till ledning för taxeringen enligt båda författningarne, när skattskyldighet enligt båda eger rum. Komitén har också velat framhålla detta genom den till bevillningsförordningens 24 § fogade tilläggsbestämmelsen, att den i sistnämnda förordning stadgade skyldighet att afgifva taxeringsuppgift skall anses fullgjord genom aflemnande af uppgift enligt förordningen om inkomstskatt. Hvad som i hvarje särskildt fall gäller om sättet för uppgiftsskyldighets fullgörande och om påföljd för underlåtenhet att i något fall ställa sig till efterrättelse gällande föreskrifter blir emellertid icke rätt klart, om man icke samtidigt har *båda* författningarne i tankarna, och icke ens en dylik jämförelse torde alltid vara i stånd att häfva en viss villrådighet om bestämmelsernas inbördes förhållande. Några exempel må till belysande häraf anföras.

En hvar skattskyldig är enligt bevillningsförordningen § 16 mom. 1 pliktig att efter anmaning lemna uppgift till ledning för sin taxering, men uppgiften behöfver icke innefatta annat än ett naket meddelande om beloppet af hans inkomst af kapital eller arbete nästföregående år. Enligt inkomstskatteförordningen, alt. I § 20 mom. 2, är likaledes en hvar, som icke är obligatoriskt deklarationsskyldig — enskild person således, som nästföregående år taxerats (till inkomstskatt) för eller åtnjutit lägre inkomst

än 2,000 kronor* — pligtig att efter anmaning lemna uppgift till ledning för sin taxering till inkomstskatt. Denna uppgift skall afgifvas enligt förslagets 21 § (alt. I) och de anvisningar, som deklaraformuläret i öfverensstämmelse dermed innehåller, och *kan* således författningsenligt böra innehålla mer än enligt bevillningsförordningen är af nöden. Lemnas nu efter anmaning en enligt *inkomstskatteförordningen* giltig deklaration, gör ju detta tillfyllest för taxeringen äfven i hvad densamma afser påförande af bevillning. Deremot är ej rätt klart, hvad påföljden blir, om deklarationen icke innehåller annat än hvad enligt 16 § bevillningsförordningen tarivas, nemligen en uppgift angående nästföregående års inkomst. Förslaget innebär för sådant fall tilläventyrs, att deklaranten då skall anses hafva förlorat rätt att fullfölja talan, såvidt taxeringen afser påförande af inkomstskatt, hvilket dock synes komma att vålla svårigheter vid tillämpningen. Jemväl beträffande *sättet* för den infordrade uppgiftens aflemnande föranleda första alternativets bestämmelser till villrådighet, då ju der medgifves rätt att i vissa fall — då uppgiften infordrats af ordförande i bevillningsberedning eller kronans ombud hos taxeringsnämnd — lemna uppgiften muntligen, men sådant icke tillstoddes enligt bevillningsförordningen. I fråga vidare om påföljden för underlåtenhet att afgifva uppgift till ledning för egen taxering, i fall der sådan enligt *båda* förordningarne skall utan anmaning lemnas — således beträffande verk eller bolag, som är med Kongl. Maj:ts oktroj förseet eller blifvit såsom aktiebolag registrerad eller står under offentlig kontroll — råder likaledes oklarhet om hvad förslaget enligt första alternativet asyftar. Att döma af uttalanden härutinnan i motiven torde meningen få anses vara, att straffpåföljden för tredska att efterkomma anmaning endast skulle bestå i böter, svarande mot tio procent af den *inkomstskatt*, som varder skattskyldig påförd för den inkomst uppgiften skolat afse, men då 24 § i bevillningsförordningen kvarstår oförändrad, såvidt här är i fråga, lärer det näppeligen kunna undgås, att den försumlige får böta tio procent jemväl af den *bevillning*, som belöper å inkomsten i fråga. Likaledes torde af enahanda anledning tvekan kunna komma att råda beträffande påföljden för uraktlåtenhet att aflemna föreskrifna uppgifter till ledning för *andras* taxering, hvilken uppgiftsskyldighet delvis sammanfaller med, men delvis är vidsträcktare än den, som bevillningsförordningen stadgar. Så t. ex. åligger det för närvarande gode män för tillsyn å förmynderskap att lemna uppgift om omyndiges kapitalinkomst nästföregående år, såvidt

* Undantagsbestämmelsen för det fall, att inkomsten består i kapital — för öfrigt endast delvis här tillämplig — lemnas här åsido.

den uppgått till minst 500 kronor. Enahanda uppgiftsskyldighet föreligger nu enligt första alternativet, men är i följd af der antagna kapitalinkomstbegrepp, som omfattar jemväl utdelningar å aktier och banklotter, vidsträcktare, i ty att uppgiften äfven skall afse inkomst af sistnämnda art. Tydligtvis täcker ej, vid underlåtenhet att lemna någon uppgift alls, den straffpåföljd, 25 kronors böter, som redan enligt bevillningsförordningen eger rum, *hela* den försumlighet, som vederbörande låtit komma sig till last, hvadan det väl får antagas, att dubbel bötespåföring i sådant fall bör ega rum — något som dock icke blifvit klart uttryckt. Jemväl andra fall skulle kunna framdragas, der tillämpningen af det första alternativet, såvidt nu är i fråga, skulle vålla taxeringsmännen svårigheter — svårigheter, hvilka undvikas genom antagande af det andra alternativet. Så är t. ex. förhållandet med § 34 mom. 3, jemförd med 27 § i bevillningsförordningen i dess af komitén föreslagna lydelse. Såsom ett bestämdt företräde för sistnämnda alternativ bör jemväl räknas den af komiterade framhållna omständigheten, hurusom i syfte att bereda de uppgiftsskyldige lättnad vid deklarationernas aflemnande antalet myndigheter med skyldighet att mottaga och befordra inlemnade uppgifter enligt detta alternativ gjorts större än som lämpligen kunnat ske enligt det första alternativet. Särskildt kan antagas, att bestämmelsen att uppgift i regel får aflemnas der uppgiftspliktig bor kommer att verksamt främja nyss berörda syfte.

Beträffande härefter de båda alternativens inbördes företräde, så vidt angår återgifvandet af förslagets konstitutiva bestämmelser, torde ur formell synpunkt företräde möjligen böra tillerkännas det *första* alternativet. Att detta har nemligen i förevarande del gifvits karakteren af en verkligt fristående författning, som i ett sammanhang innehåller samtliga för den nya skatten grundläggande bestämmelser. Att delvis samma bestämmelser gälla i fråga om beräkning af inkomst som enligt bevillningsförordningen vållar för lagtillämpningen icke någon betänklighet. Icke heller det *andra* alternativet torde i sistnämnda afseende komma att orsaka någon svårighet, men den intima anknytningen till bevillningsförordningen gör nödvändigt att vid ändringar i bevillningsförordningen tillse, att sambandet mellan de båda förordningarne icke förryckes och i följd häraf hänvisningarne i inkomstskatteförordningen till bevillningsförordningen icke längre blifva fullt korrekta.

Hvad slutligen angår de i förslaget meddelade *anvisningar* rörande taxeringsförfarandet skilja sig de båda alternativen derutinnan, att till det första alternativet fogats ett fullkomligt fristående supplement, upptagande de särskilda anvisningar, som ansetts vara af nöden till ledning vid in-

komstskattetaxeringen, medan enligt det andra de med anledning af denna taxering erforderliga anvisningar inarbetats i gällande instruktion för taxeringsmyndigheterna, hvilken samtidigt dermed underkastats en väl behöflig revision. En del föråldrade, obehöfliga eller delvis vilseledande bestämmelser har sålunda ur instruktionen utmönstrats och ersatts med andra, som otvifvelaktigt bättre än de hittillsvarande tjena sitt syfte. Då enligt Kammarrättens uppfattning det andra alternativet bättre än det första egnar sig att läggas till grund för en blifvande lagstiftning angående sjelfva taxeringsförfarandet, anser Kammarrätten företräde jemväl i nu förevarande afseende böra tillerkännas detsamma.

Den granskning af förslagets detaljer, som af Kammarrätten vidtagits, har ansetts böra omfatta båda alternativen, äfven der af ofvan anförda grunder ettdera ansetts ega företräde, och har densamma föranledt till följande erinringar.

A) Alternativ I.

5 § 1 mom.

Då det torde vara mindre lämpligt, att afjemning af uppskattade inkomstbelopp eger rum vid taxering till inkomstskatt, men icke vid taxering till inkomstbevillning, synes antingen förslagets stadgande härom böra bortfalla eller ock motsvarande bestämmelse meddelas i bevillningsförordningen.

8 §.

1 mom. Då afdrag för ränta å gäld *utöfver* hvad i bevillningsförordningen är medgifvet sker först från den utrönta sammanlagda inkomsten, på sätt vidfogadt deklaraionsformulär och särskilda anvisningar utmärka, synes kunna ifrågasättas, att affattningen af första stycket undergår någon omredigering i syfte att tydligare än nu är fallet framhålla detta.

2 mom. Jemväl här torde en omredigering tarfvas för att tydligt angifva omfattningen af sjelfva den *rätt* till afdrag för förluster, som förslaget medgifver. Sådant stadgandet är affattadt, innefattar det en sammanblandning af olika ämnen. Afsigten torde nemligen hafva varit att säga *två* saker: dels att öfver hufvud vid beräkning af det ekonomiska resul-

tatet af viss rörelse annan slags förlust icke får afdragas än sådan, som ej är att hänföra till kapitalförlust, hvilket i »anvisningarne» närmare utvecklas, och dels att, derest med iakttagande af detta beräkningsätt berörda resultat blir förlust och icke vinst, denna förlust får leda till minskning af den vinst, som uppstått å andra inkomstkällor, *vare sig* dessa falla inom hufvudgruppen »rörelse eller yrke» eller inom annan hufvudgrupp.

9 §.

Utöfver hvad Kammarrätten ofvan erinrat beträffande paragrafens innebörd, tillåter sig Kammarrätten fästa uppmärksamheten derå, att, då såväl vid bolags nybildande som vid sedermera skeende tillskjutning af nytt kapital inbetalning kan föras *direkt* till reserverade medel, det å andra styckets sista rad förekommande ordet: »aktiekapitalet» torde böra utbytas mot »det inbetalda kapitalet». Härigenom åvägabringas ock full öfverensstämmelse med deklarationsformuläret, der anmärkta förhållandet vunnit beaktande.

10 §.

Uttrycket »inkomstskatt eger icke rum» torde, såsom mindre språkriktigt, böra utbytas mot: »skyldighet att erlägga inkomstskatt eger icke rum», eller annat dermed jemförligt uttryck. Beträffande den föreslagna skatteskalen hänvisar Kammarrätten till ofvan gjorda uttalanden och vill vidare erinra derom att, såsom komiterade sjelfve påpekat, skalan eger giltighet allenast vid en skattefot af högst en för hundra. Kammarrätten håller äfven före, att bestämmelsen, som återgifver sjelfva skatteskalen, skulle vinna i tydlighet, om i fjerde stycket orden: »men inkomsten i öfrigt förhöjas sålunda, att» utbytas mot ordet »hvaremot», och tabellen utfylles genom att efter orden: »den del» fogas orden: »af inkomsten».

12 och 13 §§.

Då indelningsgrunden för afdelningarne a) och b) i § 12 icke är densamma, hvaremot § 13 afhandlar samma ämne, den s. k. subjektiva skattskyldigheten, som de under § 12 litt. b) upptagna bestämmelserna, synes den anordning lämpligen kunna vidtagas, att till § 12 hänföres allenast hvad under litt. a) förekommer och att en ny § 13 bildas af § 12 litt. b) och den föreslagna § 13, då hänvisningen till § 12 b) bortfaller. Från § 13 bör

äfven utgå hänvisningen till § 8, enär hvad der stadgas såsom regel gäller om skattskyldig i allmänhet. Likställandet af partielt skattskyldig *enskild* person och partielt skattskyldig *juridisk* person göres lämpligen vid § 8 eller i särskildt moment under den nya § 13.

16 §

Med afseende å affattningen af 17 § bör, i likhet med hvad som iakttagits i alternativ II, utmärkas att bestämmelserna här afse enskild skattskyldig.

17 §.

Paragrafen torde böra omredigeras så, att beskattningsort i först angifna fallet förklaras vara ort, der vederbörande styrelse eller förvaltning har sitt säte eller syssloman är bosatt.

18 §.

Vid denna § tillåter sig Kammarrätten hänvisa till sitt ofvan gjorda uttalande om önskvärdheten af en gemensam beskattningsort för skattskyldige, som här afses.

19 §.

Då en hvar, äfven den, som icke är för egen del skattskyldig, bör ega rätt att erhålla upplysning om beskaffenheten af honom åliggande uppgiftsskyldighet — hvad ock förslaget torde hafva afsett — bör ordet »skattskyldig» i paragrafens senare del utbytas mot: »en hvar». Den här omförmälda rätten att för erhållande af upplysning hänvända sig till hvilken bevillningsberedningsordförande som helst innebär en utvidgning af hvad för närvarande härutinnan gäller, som icke torde vara af omständigheterna påkallad och i tillämpningen kan blifva temligen betungande. Allra minst torde densamma vara på sin plats i *detta* alternativ, då ju bevillningsförordningens föreskrift att upplysningen skall begäras hos *vederbörande* beredningsordförande kvarstår oförändrad, (se bev.-fn. §§ 20 och 30) och meningen väl icke kan vara, att kungörelsen, som dock afser taxering enligt båda författningarna skall för detta särskilda fall innehålla *olika* föreskrifter.

20 §.

Vid 1 mom. litt b) synes kunna ifrågasättas, att, på sätt i alt. II. iakttagits, begreppet *inkomst* tydligen angifves vara sådan inkomst, för hvilken skattskyldighet eger rum enligt inkomstskatteförordningen.

2 mom. Ordet »äfvén» torde, såsom här mindre egentligt användt, böra utgå.

21 §.

Då i 20 § 2 mom. icke meddelas någon föreskrift, *hvem* som eger infordra deri omförmäld uppgift, torde i andra stycket uttrycket: »Uppgift, som enligt 20 § 2 mom. infordrats» etc. böra utbytas mot: »Uppgift enligt 20 § 2 mom., som infordrats» etc.

Att för utländsk försäkringsanstalt fordra en skärpt uppgiftsskyldighet torde desto mindre böra ifrågakomma, som vid taxeringen af sådan anstalt, enligt vedertagen praxis, dess inkomst utan vidare *beräknas* till vissa procent af beloppet influtna premier minskadt med beloppet af utbetalda återförsäkringspremier. Det torde vid sådant förhållande göra tillfyllest, att uppgiften afser, utom fast egendom och dess värde, allenast premiebeloppet för de under nästföregående år af anstalten afslutade försäkringar jemte beloppet af under samma tid utbetalda återförsäkringspremier.

22 §.

Med sin föreslagna affattning, hvilken genom ordet »i öfrigt» omedelbart anknytes till nästföregående stadganden, torde paragrafens bestämmelser icke lämpligen bilda innehåll för en särskild paragraf.

Beträffande den undantagsföreskrift, paragrafen i andra stycket innehåller i fråga om beskaffenheten af uppgift rörande förlust, hänvisar Kamrarrätten till hvad derutinnan ofvan är anfördt.

23 §.

För fullständighetens skull torde här böra, såsom skett i motsvarande stadgande i alt. II, insättas ordet »syssloman».

24 §.

Denna paragraf föranleder enahanda erinran, som framstälts vid § 19.

25 §.

Då svårighet någon gång torde kunna möta att uppgifva jemväl *hemvist* för lifrättagare eller aktieegare, föreslås, att uppgiftsskyldighet i förevarande afseende angifves åligga vederbörande, der så ske kan.

Äfven den, som egt uppbära utdelning, men af någon anledning låtit densamma innestå, lärers få anses vara pliktig att utgöra inkomstskatt för utdelningsbeloppet, och torde i enlighet härmed i litt. b.) till ordet »uppburit» böra fogas orden: »eller egt uppbära».

29 §.

Enär tillräcklig anledning ej torde vara för handen att utan vidare tillmäta verk eller bolag en rymligare tid för aflemnande af uppgift än som medgifves andra skattskyldiga, synes bestämmelsen i paragrafens första stycke om rätt till anstånd böra utgå och motsvarande ändring vidtagas i 21 § bevillningsförordningen. Efter anmälan eger, ifall hinder mött för aflemnande af uppgift inom föreskrifven tid, bolag liksom hvarje annan skattskyldig att uppskjuta aflemnandet så långt som till utgången af maj månad.

Andra stycket torde vinna i tydlighet, om ordet »sådan» framför »uppgift» uteslutes, enär uttrycket eljest kan antagas åsyfta endast uppgift från verk eller bolag, hvarom strax förut sägs, medan uttrycket i sjelfva verket hänför sig till sådan uppgift, som det utan anmaning åligger skattskyldig att afgifva.

30 §.

1 mom. Detta moment, som hufvudsakligen afhandlar anmaningsförfarandet, synes böra underkastas någon omarbetning för att vinna i tydlighet. Tvekan kan nemligen råda om betydelsen af de i tredje stycket

förekommande uttrycken: »i enahanda ordning» och »gälle hvad här ofvan är stadgad», af hvilka särskildt sistnämnda uttryck förefaller oklart. I detta sammanhang må ock påpekas den bristande öfverensstämmelse, som uttrycket »i enahanda ordning» vållar mellan 29 § tredje stycket, der tidsrymden, inom hvilken uppgift skall infordras, bestämmas till »minst åtta dagar», och förevarande moment, enligt hvilket i hvarje fall, der anmaning sker, tiden för aflemnande af uppgift icke får öfverstiga åtta dagar.

Nuvarande *andra* stycket hör väl med afseende å sitt innehåll snarare till § 29 än till § 30, och bör i hvarje fall, såsom afseende *alla* särskildt infordrade uppgifter, byta plats med det nuvarande tredje stycket.

3 mom. Uttrycket »fullständig uppgift», hvarmed förslaget åsyftar en *formelt* fullständig uppgift, borde måhända till förekommande af missförstånd utbytas mot: »i enlighet med § 21 afgifven uppgift» eller annat dermed jemförligt uttryck, som tydligare än det valda uttryckssättet återgifver förslagets mening.

31 §.

Jemväl affattningen af denna paragraf har syns Kamrarrätten böra förtydligas. De i paragrafens första stycke använda ordalagen passa nemligen icke rätt väl in på annan skattskyldig än den, som är skyldig att utan anmaning afgifva uppgift, då 29 § endast för sådan skattskyldig kan sägas sjelf stadga någon tid — för annan skattskyldig bestämmas nemligen i hvarje särskildt fall tiden i den anmaning, som tillställes honom — men paragrafens hänvisning till 21 § i dess helhet gifver vid handen, att bestämmelsen åsyftar äfven den, som enligt 20 § anmanats att afgifva uppgift, men sådant uraktlåtit.

Hvad förslaget åsyftar för det fall att uppgift befinnes ofullständig enligt förslagets mening framgår ej rätt tydligt af den affattning, ifrågasvarande stycke erhållit. Påföljden skall nemligen vara förlust af rätten att fullfölja talan i fråga om beloppet af »den inkomst, uppgiften skolat afse». Är nu uppgiften t. ex. ofullständig derutinnan, att deklaranten icke upptagit all honom tillhörig här i riket belägen fast egendom eller utelemtat någon tjensteinkomst, bör påföljden rimligtvis icke blifva annan än den, att han icke får fullfölja talan angående den beräknade inkomsten af den utelemtade fasta egendomen, huru oriktig denna beräkning än må vara, eller mot taxeringen af den uteglömda tjensteinkomsten, men den nuvarande affattningen föranleder onekligen till en strängare uppfattning af

stadgandets innebörd, antingen så, att rätten till talan förloras beträffande hela den *art* af inkomst — enligt de anförda exemplen inkomst af fast egendom och inkomst af tjänst — som uppgiften gält, eller ock, då ju uppgiften afser den samfälda inkomsten, så att rätten till klagan gått förlored beträffande *hela* inkomsten.

I paragrafens andra stycke, som behandlar påföljden för tredska, afses både den, som varit skyldig att utan anmaning deklarerera, men icke ens efter erhållen anmaning fullgjort sin skyldighet, och den som, från början icke deklarationsskyldig annorledes än efter anmaning, *tvenne* gånger förgäfvades anmanats. Detta torde böra tydligare än som skett framhållas, hvadan en omredigering i sådant syfte synes önskelig. I sak tillåter sig Kammarrätten vid detta stycke erinra, att bötespåföljden synes väl sträng för den, hvilken i likhet t. ex. med förmyndare, eller god man deklarerar för annans räkning, och att i hvarje fall stadgandet af en latitud här torde vara på sin plats, då ju förseelserna kunna vara af högst olika omfattning och betydelse.

32 §.

Att bötesbeloppet skall utan afseende på försummelsens beskaffenhet vara ett och detsamma för alla fall, torde icke öfverensstämma med vanliga lagstiftningsprinciper, hvadan jemväl här införandet af en strafflatitud synes önskligt.

33 §.

Då äfven uppgift eller upplysning, hvilken opåmint lemnas af någon, som icke är pliktig att utan anmaning deklarerera, kan innehålla ett mot bättre vetande lemnadt origtigt meddelande, hvarigenom inkomst undandrages beskattning, och följdriktigheten kräfver, att jemväl en sådan deklarant drabbas af här upptagen straffpåföljd, torde för undanrödjande af all villrådighet härutinnan ordet »uppgiftspliktig» böra ersättas med ordet »någon», i samband hvarmed första delen af paragrafen tarfvar jemkning i redaktionen. Vidare anser Kammarrätten, att förefintligheten af den i paragrafens sista punkt angifna rent subjektiva straffminskningsgrunden icke lämpligen bör föranleda något stadgande i en förordning af den föreslagnas natur, utan att det bör öfverlätas åt domstolen att pröfva och vid straffets utmätande taga hänsyn till den grad af brottslighet, som i hvarje särskildt fall må

föreligga. Sjelfva *syftet* med ifrågavarande tilläggsföreskrift tillgodoses genom att stadga ett generelt straffminimum af 25 kronor, så att orden »minst 50 kronor» i nästföregående mening utbytas mot: »minst 25 kronor».

34 § 2 mom.

Enligt Kammarrättens åsigt bör kronombud, som förslaget endast tillerkänner rätt att *närvara* vid granskning af här afsedda uppgifter, vara ej blott befogadt, men äfven pliktigt att *deltaga* i granskningen, med anledning hvaraf Kammarrätten anser momentet böra omredigeras i sådant syfte. Tillika synes det kunna ifrågasättas, huruvida ej sekretessen skulle blifva bättre tillgodosedd, derest uppgifterna under tjenstemannans ansvar förvarades hos kronofogde eller magistrat, för hvilka det säkerligen ock skulle ställa sig beqvämare än för enskilde att bereda ifrågavarande handlingar nödig vård. En i sistberörda hänseende vidtagen ändring förleder tydligtvis ändring jemväl af § 38 litt. b.)

35 §.

Af enahanda skäl, som anförts vid § 33, torde ordet »uppgiftspliktig» i paragrafens början böra utbytas mot ordet »någon».

Beträffande vidare den tid, inom hvilken eftertaxering blifvit medgifven, synes det Kammarrätten, som borde densamma väsentligt förkortas för *skiftadt* dödsbo, och föreställer sig Kammarrätten, att *ett* år, räknadt från utgången af det kalenderår, under hvilket bouppteckning blifvit för registrering ingifven eller af vederbörande domstol förrättad, härvidlag skulle utgöra en lämplig tidrymd.

38 §.

Den rättighet, som förslaget under litt. a) tillerkänner skattskyldig att i visst fall deklarerera genom *ombud*, torde böra bortfalla. Medgifvandet af en dylik rätt kan visserligen synas innebära en förmån för den skattskyldige, men skulle å andra sidan säkerligen alstra svårigheter vid afgörandet, hvem ansvaret för en oriktig eller vilseledande uppgift i hvarje särskildt fall rätteligen bör drabba.

Särskilda anvisningar vid inkomstskattetaxeringen.

Förutom de erinringar mot förslaget i förevarande del, som omedelbart följa af hvad ofvan är anfördt, har förslaget i nedan omförmälda hänseenden synts böra föranleda erinran.

För den händelse skattskyldig i sin rörelse förädlar skogs-, jordbruks eller andra produkter från egen jordbruksfastighet, fästes i anvisningarna uppmärksamheten derå, att han eger att vid beräkningen af inkomsten å förädlingsrörelsen göra afdrag »för omförmälda produkter». Att komiterade valt sistnämnda allmänt hållna uttryck och undvikit att framhålla *värdet* af dessa produkter såsom det, hvarför afdrag eger rum, beror antagligen deraf, att man genom att utan någon inskränkning medgifva ett sådant afdrag löper fara att göra afdraget vidsträcktare än som vederbör. Det är nemligen endast råvarans värde *såsom sådan* efter gängse pris i orten, för hvilket afdrag bör i det förutsatta fallet ega rum, och torde detta lämpligen kunna klargöras genom att i stället för det af komitén valda, äfven ur språklig synpunkt mindre tillfredsställande uttryckssättet betjena sig af uttrycket: »göra afdrag för värdet af omförmälda produkter i oförädladt skick.»

Det i slutstycket under rubrik »Eftertaxering» anförda exempel synes tarvva ett förtydligande i två afseenden. *Dels* bör sålunda, vid angifvandet af sjelfva förutsättningarna, orden »år 1903», der de andra gången förekomma, framflyttas i meningen så att de komma att stå omedelbart efter ordet »bort», och *dels* torde till förekommande af hvarje missförstånd slutorden: »enligt den skattefot, som för år 1903 antagits» böra ändras till: »så att, om skattefoten varit 1 krona för 100 kronor, inkomstskatten blir 80 kronor».

Förslag till ändrad lydelse af vissa delar i bevillningsförordningen.

Hvad härefter angår det vid *första* alternativet fogade förslag till ändrad lydelse af vissa delar i bevillningsförordningen, tillåter sig Kammarrätten erinra derom att, såvida Kammarrättens ofvan gjorda hemställan att jemväl kronans ombud bör åläggas att *deltaga* i uppgiftsgranskningen vinner afseende, motsvarande ändring bör göras i 27 § bevillningsförordningen. Gifvetvis föranleder ock hvad Kammarrätten erinrat vid förslagets 31 § enahanda erinran vid 24 § i bevillningsförordningen, som till sitt hittillsvarande innehåll af komitén lemnats oförändrad.

Beträffande slutligen det vid förevarande alternativ fogade *uppgiftsformulär* öfverensstämmer detsamma med det förslag till formulär, som bilagts det *andra* alternativet allenast med de skiljaktigheter, som varit en naturlig följd af de olika utgångspunkterna för alternativen och den olika bestämning, som i de båda alternativen gifvits åt begreppet: inkomst af kapital. Af sådan anledning har framställningen af de erinringar, hvar till granskningen af förslaget i denna del föranledt, syntts böra här nedan i ett sammanhang lemnas.

B) Alternativ II.

3 och 4 §§.

I afseende å dessa paragrafer hänvisas till hvad ofvan vid §§ 8 och 9 i alt. I. erinrats.

6 §.

Paragrafen föranleder enahanda yttrande som § 10 i alt. I.

8 §.

Hänvisningen i första momentet till de i 11 § 2 mom. c), d), e), f) och g) af bevillningsförordningen gifna stadganden angående den subjektiva skattskyldigheten lider af en oegentlighet derutinnan, att enligt litt. f) i nyss nämnda lagrum fullständig frihet från skyldighet att utgöra inkomstbevilning är medgifven, hvaremot hänvisningen föranleder till antagande af ett motsatt förhållande. Mot paragrafen i dess helhet synes den erinran kunna göras, att den icke är tillräckligt lättfattlig och öfverskådlig, ett förhållande, som har sin förklaringsgrund deri, att bevillningsförordningens egna föreskrifter i ämnet äro affattade med bristande enhetlighet i fråga om utgångspunkten och systematiseringen. För afhjelpande af den anmärkta bristfälligheten vore måhända bäst att i likhet med hvad i alt. I skett gifva paragrafen en fristående affattning. Ökad lättfattlighet och korrekthet synas ock stå att vinna genom att låta hänvisningarna till 9 och 11 §§ bortfalla och i stället i början af paragrafens första moment

inrymma en hänvisning till de undantag beträffande skattskyldigheten, som göras i fjerde momentet. Första momentet skulle då erhålla ungefärligen följande lydelse:

Med undantag, hvarom i 4 mom. sägs, utgöres inkomstskatt af den, som är pliktig erlægga bevillning för inkomst af kapital och arbete enligt de i bevillningsförordningen härom gifna stadganden:

för all den inkomst, för hvilken han är pliktig utgöra inkomstbevillning.

9, 10 och 12 §§.

Beträffande dessa paragrafer hänvisas till de erinringar, som gjorts vid §§ 17, 18 och 35 i alt. I.

Förslag till ändrad lydelse af vissa delar i bevillningsförordningen.

Vidkommande det vid alternativ II fogade förslag till ändrad lydelse af vissa delar i bevillningsförordningen tillåter sig Kammarrätten likaledes, i tillämpliga delar, hänvisa till hvad ofvan vid §§ 21, 22, 24, 25, 30, 31, 32, 33, 34 och 38 i alt. I anförts.

Följande särskilda detaljerinringar har Kammarrätten derjemte ansett sig böra här framställa.

I 16 § 1 mom. litt b) torde till förekommande af missförstånd uttrycket: »uppburit tillhopa minst» etc. ersättas med »åtnjutit» etc., i likhet med hvad strax ofvan i samma stycke iakttagits.

Vid 32 § litt. f) erinras, att då förslaget, som gör åtskilnad mellan »uppgifter» och »upplysningar», väl ej torde afse att i fråga om skydd för hemlighållande ställa de senare sämre än de förra — något hvartill icke heller förefinnes anledning — redaktionen af stadgandet bör fullständigas i angifvet syfte.

Förslag till instruktion för taxeringsmyndigheterna.

7 §.

Bestämmelsen att vid taxering af rörelse behörig hänsyn skall tagas jemväl till varulager och inventarier vid årets slut i jemförelse med varu-

lager och inventarier vid årets början torde böra utgå vid det förhållande att deklARATIONER från andra än verk och bolag, hvarom i 16 § a) sägs, härutinnan icke behöfva innehålla någon upplysning, och enskild skattskyldig först efter anmaning är *pligtig* att derom lemna besked.

Formulär.

Såsom redan blifvit erinradt, håller Kammarrätten före, att skattskyldig, som drifver flera särskilda slag af rörelse eller yrke, bör uppgifva nettobehållningen å hvarje särskildt företag. Kammarrätten tillåter sig vidare anmärka, hurusom den sammanställning, hvilken under *B. 2:o*) göres i afseende å afdragen för 5 % af fastighetstaxeringsvärde, ränta å lånt rörelsekapital och förlust, lätteligen kan föranleda den origtiga uppfattning af förslaget, att jemväl förstnämnda afdrag finge medverka såsom en faktor vid uträknandet af det slutliga förlustafdraget, så att t. ex. skattskyldig, hvilken i en af honom utöfvad rörelse eger fastighet med 100,000 kronors taxeringsvärde, skulle ega att öka den förlustsiffra, rörelsen i sin helhet utvisar, med 5,000 kronor. Särskildt kursiveringen af orden »under denna punkt» verkar i nu berördt hänseende vilseledande.

Vid *C* i båda alternativen torde uttryckligen böra framhållas, att afdraget får afse *endast* ränta å upplånadt kapital, icke t. ex. förvaltningskostnad.

De å formulärets *första* sida lemnade anvisningar synas, utom hvad de för närvarande innehålla, lämpligen böra upptaga erinringar derom:

att bostads- och andra förmåner böra till sitt värde i penningar uppgifvas,

samt att verk eller bolag, hvarom i 20 § resp. 16 § sägs, skall vid uppgift om sin inkomst foga föreskrifna räkenskapshandlingar.

Vinner hvad Kammarrätten vid granskningen af förslagets detaljer erinrat afseende, tarfva de å samma sida meddelade anvisningarne motsvarande rättelse.

I stället för de vid den *slutliga* summeringen använda ordalagen: »undertecknads inkomst nästföregående år utgjorde således» torde det här böra heta endast: »summa återstående inkomst».

I afseende å deklARATIONSFORMULÄRET i dess helhet synes det slutligen Kammarrätten, som skulle det leda till ökad enkelhet och reda, om deklARATIONEN anordnades så, att vederbörande skattskyldig först finge angifva

sin *bevillningspligtiga* inkomst och derefter enligt formulärets anvisningar den inkomst, för hvilken *inkomstskatt* skall utgå.

Vidkommande formuläret till *taxeringslängd* föranleder detta till den erinran från Kammarrättens sida, att då enligt gällande praxis äfven en extra provinsialläkares inkomst af praktik inom tjänstgöringsdistriktet anses härflyta af tjänst, medan deremot t. ex. en lasarettsläkares inkomst af praktik upptages såsom rörelseinkomst, den i längdformuläret använda exemplifieringen, såvidt nu är i fråga, torde böra i enlighet härmed rättas.

Bilagda utdrag af Kammarrättens protokoll utvisar de särskilda yttranden, som vid ärendets föredragning afgifvits. Stockholm den 2 december 1901.

Underdånigst

L. ÅKERHIELM.

A. H. BIÖRKLUND. HENNING V. UNGE. C. O. ERICKSON. OSKAR BODIN.
 CARL JUEL. ERIK VON WOLCKER. GUSTAF HERNMARCK.
 Föredragande.

John Lybeck.

Utdrag af Kongl. Kammarrättens protokoll den 2 december 1901.

Närvarande:

Presidenten, Herr Friherre ÅKERHJELM,
Herr Kammarrättsrådet BJÖRKLUND,
Herr Kammarrättsrådet VON UNGE,
Herr Kammarrättsrådet ERICKSON,
Herr Kammarrättsrådet BODIN,
Herr Kammarrättsrådet JUEL,

Adjungerade ledamöterna

Sekreteraren VON WOLCKER,
Notarien HERNMARCK.

S. D. Sedan med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 18 oktober innevarande år föredragning, på sätt Kongl. Kammarrättens protokoll för den 4, den 5, den 6, den 8 och den 9 nästlidne november utvisa, egt rum af särskilda komiterades den 15 berörde oktober afgifna betänkande med förslag till bestämmelser om inkomstskatt och förslag till obligatorisk själfdeklaration, så företogs nu ofvanomförmälda nådiga remiss till besvarande;

Och beslöts underdånigt utlåtande, se registratoret.

Följande särskilda yttranden afgåfvos:

Af herr kammarrättsrådet *Bodin*:

Det mest rationela sättet för beskattning af den vinst, som uppstår af aktiebolags verksamhet, skulle utan tvifvel vara att själfva bolaget fritoges från beskattning samt att delegarne progressivt beskattades för den å en hvar af dem belöpande andel af vinsten, vare sig denna reserverades eller utdelades till delegarne. Då emellertid ett sådant ordnande af bolagsbeskattningen på grund af praktiska svårigheter vid tillämpningen ej

lärer vara utförbart, måste den utvägen anlitas att beskatta såväl bolaget som delegarne i detsamma.

Mot förslaget att dervid beskatta delegarne progressivt för deras utdelning och bolaget proportionellt för hela vinsten med afdrag blott för ränta å förlagskapital kan invändas, att med en sådan anordning det i sjelfva verket skulle komma att ligga i delegarnes eget skön att bestämma i hvad mån de vore villiga underkasta sig progressiv beskattning.

Ej fåtaliga fall skulle kunna nämnas, då bolag, med synnerligen omfattande och vinstgivande verksamhet praktiskt sedt egas af en eller några få personer. Om dessa föredraga att låta bolagets vinst eller största delen deraf stå inne hos bolaget framför att utdela densamma, skulle följden blifva, att de fullständigt eller så godt som fullständigt undandroge sig progressiv beskattning för sina andelar af bolagets vinst. Under förutsättning att utdelningen ej öfverstege det procenttal, som kan blifva bestämdt för bolagets rätt till afdrag för ränta å förlagskapital — af komiterade föreslaget till 4 procent — och bolagsdelegarne sålunda jemväl fritoges från all dubbelbeskattning, skulle de blifva alldeles oskäligt gynnade.

Det synes ej osannolikt, att delegare i de nämnda bolagen för att i möjligaste mätto undgå progressiv och dubbel beskattning skulle komma att med hänsyn dertill afpassa utdelningarna från bolagen.

Den tanke, som framkastats, att bolagsdelegarne skulle beskattas progressivt för utdelning, medan bolagen beskattades likaledes progressivt för sin outdelade vinst, synes af finansiella skäl ej rätt tilltalande. Flertalet bolag torde utdela den vida öfvervägande delen af sin vinst, och det lärer ej vara sällsynt, att bolag med stora samlade fonder utdela så godt som hela vinsten. I dessa fall skulle beskattningsmyndigheterna kunna nödgas utkräfva skatten för hela eller största delen af bolagsvinsten hos en stor mängd delegare, af hvilka möjligen i följd af öfverlåtelse, vistelse å utländsk ort eller andra orsaker åtskilliga ej kunna anträffas.

Referentens förslag rörande bolagsbeskattningen synes innefatta en relativt lycklig lösning af frågan. Derigenom undgås den af komiterade föreslagna synnerligen obilliga progressiva dubbelbeskattningen, medan å andra sidan det allmänna är försäkradt om att kunna ur den samlade bolagsegendomen uttaga väsentliga skattebidrag. Den föreslagna anordningen synes visserligen vid första påseendet något invecklad men kräver i sjelfva verket en räkneoperation af enklaste beskaffenhet.

Af nu anförda skäl biträder jag i förevarande ämne referentens förslag.

Då vid införande i vårt skattesystem af en nyhet sådan som den obligatoriska sjelfdeklarationen en viss varsamhet torde vara af nöden, är

det möjligt, att till en början bör för densamma väljes den jemförelsevis milda form, som komiterade föreslagit. * Men det torde dock böra anmärkas att, om nödig garanti mot oriktiga och vilseledande uppgifter skall vinnas, en del i andra länder stadgade men af komiterade ej föreslagna kontrollåtgärder synas böra efter hand införas; och torde så mycket större skäl finnas härför som förslaget kräfver endast uppgift å slutsumman af en skattskyldigs inkomst och ej tillika redogörelse för den beräkning af inkomsten, som ligger till grund för nämnda uppgift.

Den af Kammarrättens pluralitet uttalade uppfattning, att det nu vanliga offentliggörandet genom pressen af taxeringsprotokollet bör genom stadgande i tryckfrihetsförordningen förekommas, kan jag ej biträda. Ett sådant offentliggörande anser jag tvärtom gagneligt, bland annat af den anledning, att derigenom vinnes någon kontroll å det sätt, hvarpå den skattskyldige fullgjort sin deklarationsskyldighet.

Af herr kammarrättsrådet *von Unge*:

Från den af Kammarrättens pluralitet uttalade mening är jag skiljaktig i följande afseenden.

Beträffande beskattningen af inländska aktiebolags och bankbolags vinst instämmer jag väl i de anmärkningar, som af Kammarrättens pluralitet riktats mot komiterades förslag i denna del, men anser dock icke heller det sätt för ordnande af denna beskattningsfråga, som af Kammarrättens pluralitet föreslagits, vara ur rättvisans synpunkt tillfredsställande, då nemligen derigenom icke undvikas dubbel beskattning för viss del af bolagens vinst.

Det mest rättvisa sättet för beskattande af aktiebolags och bankbolags vinst skulle helt visst vara, att för dem blefve gällande samma bestämmelser som de för handelsbolag föreslagna, enligt hvilka bolagen sjelfva alls icke beskattas, men deremot hela vinsten beräknas fördelad mellan bolagsmännen, hvilka därför, hvar efter sin andel, taxeras.

Detta beskattningssätt läser dock med hänsyn till de praktiska svårigheter, som skulle möta vid försök att tillämpa detsamma, icke kunna ifrågakomma.

Deremot torde icke några svårigheter vid tillämpningen vara förbundna med ett ordnande af förevarande beskattningsfråga på det sätt att, jemte det bolagens delegare skulle vara skattskyldiga, på sätt komiterade föreslagit, för sin vinstutdelning, bolagen sjelfva förklarades skattskyldiga allenast för den del af vinsten, som icke utdelats, med tillämpning äfven på denna del af de föreslagna bestämmelserna om progressiv beskattning. Härigenom vinnes, att icke någon del af vinsten någonsin

kunde undandragas beskattning och att ej heller någon del af vinsten beskattades dubbelt. Deremot kan mot detta beskattningssätt i viss mån göras samma anmärkning som mot det af komiterade föreslagna och mot det, som omfattats af Kammarrättens pluralitet, nemligen att någon del af bolagens vinst kunde komma att drabbas af progressiv skatt utan afseende å delegarnes större eller mindre skatteförmåga.

Då likväl den progressiva skatten i intet fall kunde komma att träffa större del af vinsten än den, som icke utdelats och hvilken väl kan anses utgöra en af aktieegarne gjord besparing, hvars belopp det derjemte står i aktieegarnes eget skön att bestämma, torde den anmärkta oegentligheten icke böra tillmätas så stor betydelse, att den må anses utgöra ovilkorligt hinder för frågans lösning på nu angifvet sätt. Att detta beskattningssätt eger bestämdt företräde för det af komiterade föreslagna, synes mig uppenbart, och lärer det äfven böra anses i högre grad än det af Kammarrättens pluralitet omfattade förslaget föranleda till rättvisa i beskattningen, då nämligen det förra men icke det senare omöjliggör dubbelbeskattning.

Af innehållet i 7 § a, b och c samt 8 § 2 mom. i förslaget till förordning om inkomstskatt, (alternativ 1), jemförda med »särskilda anvisningar till ledning vid inkomstskattetaxeringen» 3:o, framgår att, om skattskyldig drifver flere rörelser, hvilka äro att betrakta såsom i förhållande till hvarandra sjelfständiga, samt någon rörelse går med förlust, afdrag för förlusten från den skattskyldiges öfriga inkomst vid inkomsttaxeringen är medgifven dock med den inskränkning, att vid beräkning af förlustens belopp afdrag icke får ske för 5 procent af taxeringsvärdet af den för ifrågavarande rörelse begagnade fastigheten. Att enahanda tolkning bör gifvas åt motsvarande stadganden i förslaget till förordning om inkomstskatt enligt Alternativ II (§§ 2 och 3) framgår af 13 § i förslaget till instruktion för taxeringsmyndigheterna.

Då den omständigheten att en skattskyldigs rörelse gått med förlust enligt min mening icke kan utgöra någon rimlig grund till att, på sätt komiterade sålunda föreslagit, fränkänna honom den rätt till sist omnämnda afdrag som, derest hans rörelse lemnat vinst, skolat honom tillgodokomma och som betingas deraf att ett afdraget motsvarande belopp vid inkomstskattetaxeringen upptagits såsom beräknad afkastning af den skattskyldiges fastighet, oakadt densamma, såsom använd för rörelsen, icke lemnat någon särskild afkastning, anser jag de ifrågavarande, af komiterade föreslagna stadgandena böra ändras i det syfte, att afdrag för förlust å rörelse medgifves med det belopp, hvartill förlusten uppgått med

tillämpning af stadgandet om afdrag för 5 procent af taxeringsvärdet af den för rörelsen använda fastigheten.

De bestämmelser, som innefattas i 34 § af förslaget till förordning om inkomstskatt (enligt alternativ 1) och i 27 § af bevillningsförordningen, enligt de särskilda lydelse, som för sistnämnda § föreslagits, synas mig innebära en oegentlighet i det afseende att, oaktadt endast en ledamot af taxeringsmyndighet eger att jemte ordföranden deltaga i granskning af skattskyldigs uppgift till taxeringen samt för de öfriga ledamöterna icke skall angående uppgifts innehåll lemnas »vidare redogörelse än som för taxeringen oundgängligen erfordras», samtliga ledamöterna dock skola deltaga i beslutet och sålunda äfven, derest uppgiften icke följes, bestämma affattningen i protokollet af skälen för beslutet hvilka skola »tydliggen angifvas». Då ett beslut, hvarigenom uppgift icke följes, väl måste antagas i regel grunda sig på sjelfva uppgiftens beskaffenhet, synes det vara snart sagt omöjligt att fatta ett sådant beslut utan att de beslutande erhålla fullständig kännedom om uppgiftens innehåll, än mera vanskligt lär det blifva att »tydliggen» angifva skälen för beslutet.

Det torde med afseende härå böra komma under öfvervägande, om icke i alla de fall, då taxeringen skall grunda sig på uppgift från den skattskyldige, icke blott rätten och skyldigheten att granska uppgiften utan äfven beslutanderätten borde uppdragas till en mindre delegation af taxeringsmyndigheten eller, derest detta skulle anses olämpligt, huruvida icke det föreslagna hemlighållandet af uppgift kunde, på sätt för närvarande är i bev. fns 27 § bestämdt, inskränkas till de fall, då de skattskyldige särskildt förklarar sig icke medgifva uppgifts offentliggörande.

Af herr kammarrådet *Biörklund*:

I fråga om inkomstskattetaxering af aktiebolags vinst är jag af annan mening än Kammarrettens pluralitet och får i detta afseende anföra följande:

Progressiv skatt är till sin natur en rent personlig skatteform. Här af följer, att densamma bör ifrågakomma endast vid beskattning af fysiska personer och att det vore lindrigast sagt oegentligt att låta densamma komma till användning vid beskattning af bolags vinst. Den af komiteerade föreslagna progressiva beskattning af bolags vinst skulle ock leda till den, efter mitt förmenande, betänkliga orättvisa, att skatten i många fall komme att stå i omvänt förhållande till skatteförmågan för såvidt med detta i fråga om bolag oegentliga uttryck får förstås förhållandet emellan, å ena sidan, beloppet af bolagets aktiekapital och, å andra sidan, beloppet af den årsvinst, bolagets verksamhet inbringat. Sålunda skulle t. ex. ett

bolag med ett aktiekapital af 500,000 kronor, som intjenat en årsvinst af 50,000 kronor, d. v. s. 10 procent, efter afdrag af 4 procent utaf aktiekapitalet med 20,000 kronor, skatta för återstående vinsten 30,000 kronor, hvilken, enligt den för progressionen uppgjorda skalan, skulle upphöjas till 65,000 kronor, d. v. s. något mer än *två gånger* den beskattade vinstens verkliga belopp; ett annat bolag deremot med ett aktiekapital af 5,000,000 kronor, som intjenat en årsvinst af 350,000 kronor, eller endast 7 procent, skulle, efter afdrag af 4 procent å aktiekapitalet med 200,000 kronor, skatta för återstående vinsten 150,000 kronor, upphöjd till ej mindre än 695,000 kronor, d. v. s. något mer än *fyra och en half gånger* den beskattade vinstens verkliga belopp.

Mig synes att — jemte det för den del af bolagsvinst, som utdelats, progressiv inkomstskatt åsättes aktieegarne samt, för undvikande af eller åtminstone minskning i dubbelskattning, vid bolagets inkomstskattetaxering afdrag egde rum för hvad af årsvinsten utdelats, hvilket afdrag dock ej finge öfverstiga fyra procent af bolagets inbetalda aktiekapital — bolaget borde för återstående årsvinsten, ehvad den utdelats eller af bolaget innehållits, påföras inkomstskatt efter hittills vanlig grund, d. v. s. proportionel skatt.

In fiden
Henr. Bovin.